

BÖLÜCÜ TERÖRLE MÜCADELEDE DÖRDÜNCÜ DÖNEM VE STRATEJİ ARAYIŞLARI

*Yrd.Doç.Dr.Sait Yılmaz**

Terörün her türlü bir insanlık suçudur, çünkü terör siyasi amaçla insan öldürmektir. Her kim siyasi amaçlar uğruna teröre başvuruyor ya da terör örgütünden medet umuyorsa yanlış bir yoldadır. Bugüne kadar terör yöntemi ile başarılı olmuş hiçbir siyasi mücadele yoktur. Terör, ülkemize çok büyük zararlar veren bir mücadele alanıdır. Terör ile mücadele her zaman partiler üstü bir mesele yani milli bir sorun olarak ele alınmalı, terör konusu günlük kısa vadeli çekişmelerin bir parçası haline getirilmemelidir. Türkiye'nin bölücü terör ile mücadelesi bugün sıkıntılı bir konjonktürden geçmektedir. Bu kapsamda, bu konuda sorunların tespitinden çözüm önerilerine kadar mümkün olduğu kadar objektif, sorunun köklerine eğilen ve uzun vadeli çözümler üretmek ve bu şekilde bir tutum izlemek sağduyulu tüm aydın ve entelektüel vatandaşlarımızın görevidir. Ne yazık ki terörle mücadelenin silahsız bir çözümü yoktur. Terörle mücadele ülke içinde kaybedilir ama ülke dışında kazanılır yani çözüm dışarıdaki kaynaklarının ve yataklarının kurutulması ile yakından ilgilidir. Önce terörün beli kırılmalı sonra terörü besleyen siyasi, ekonomik ve sosyo-kültürel nedenler ortadan kaldırılmalı ya da şartlar iyileştirilmelidir. Kısaca terör örgütü ve terörizmle mücadele ayrı ayrı şeylerdir ve bu mücadelede zamanlama çok önemlidir. Terörle mücadele ederken terör örgütü ile yapacağınız görüşmeler eylemlerin ve istismların artmasına ve psikolojik eşğin kaybedilmesine neden olur.

Türkiye'ye yönelik bölücü terör, kökleri 19. yüzyıla varan bir geçmişe sahip olmasına rağmen, bölücü terör ile mücadeleyi genel olarak dört safhaya ayırmak mümkündür. Bunlardan 1984-1990 ve 1991-2003 yılları arasındaki dönemlerde PKK bölücü terör örgütü ile mücadelede askeri alanda başarılı olunmuş ancak siyasi, ekonomik ve sosyo-kültürel yönleri ile terörü besleyen kaynaklar ortadan kaldırılmadığı için terör yeniden yeşermiştir. Bu yeşermeye her seferinde terör örgütünün Irak'ın kuzeyinde yeniden doğma şansı (1990 Körfez Savaşı ve 2003 Irak Savaşı'nın Irak'ın kuzeyinde meydana getirdiği boşluk) bulması etkili olmuştur. 2003-2010 yılları arasındaki üçüncü dönemin temel özellikleri; Türkiye'nin Irak'ın kuzeyinde operasyon yapma kabiliyetinin dış kaynaklı siyasi sınırlamalar nedeni ile azalması, terör örgütünün özellikle Güneydoğu Anadolu'da siyasi yapılanmasının KCK adı verilen paralel bir devlet kurma projesine kadar yayılması ve taban bulması ve nihayet terörle müzakere süreci ile öngörülen üçlü-dörtlü mekanizmalardan sonuç alınamamasıdır. Gelinen aşama 2011 yılından itibaren dördüncü bir döneme geçiş sürecidir. Bu dönemde Ankara, üçüncü aşamadan aldığı dersler ile yeni bir strateji belirlemeye çalışırken bazı eski hataları tekrarlama eğilimindedir. Bu makalede bölücü terör ile mücadelede yolunda gitmeyenleri, doğru yapılanları ve yapılması gerekenleri analiz etmeyi hedefliyoruz¹.

Bölücü terör ile mücadelede yolunda gitmeyenler

Bölücü terör ile mücadelenin olmazsa olmaz şartı terör örgütünün belinin kırılmasıdır. Terör örgütü umut olmadan çıkarılmadan, örgüt ve yandaşları terörden umudunu kesmeden yapılacak tüm görüşme ve iyileştirmeler örgütün ve sempatanlarının moralini yükseltecek, var olma nedenini güçlendirecektir. İçinde bulunduğumuz en büyük yanılgı; terörün silahsız, barışçı bir biçimde çözülebileceği, “akan kan dursun” gibi masum söylemler altında devletin terör örgütü ile masaya oturarak sorunu çözebileceği illüzyonudur. Kürtçülüğe hizmet etmek için bazı iç ve dış merkezlerden pompalanan bu algılama yanında soruna Kürtçülük değil, Kürt kimliğinin tanınması anlayışı ile takınılan tutum son dönemde terörle mücadelede

*Yrd.Doç.Dr.Sait Yılmaz, İstanbul Aydın Üniversitesi Ortadoğu ve Kafkasya Araştırma Merkezi Müdürü ve Uluslararası İlişkiler Öğretim Üyesi.

¹ Bölücü terörün nedenleri, gelişimi ve detaylı çözüm önerileri için bakınız; Sait Yılmaz: *Kürtler Neden Devlet Kuramaz?*, Milenyum Yayınları, (İstanbul, 2011) ve *Terör ve Türkiye*, Kumsaati Yayınları, (İstanbul, 2011).

ideolojik savaşın kaybedilmesinin ana temelidir. Bu psikolojin eşiğin kaybedilmesi askeri pasifizmden daha tehlikeli sonuçlar doğurmuş, terör örgütü tabanını oldukça genişletmiştir. PKK terör örgütü, ne yapısı ne de kültürü itibarı ile ETA ve IRA ile kıyaslanamayacağı gibi bu örgütlerle yapılan görüşmeler yukarıda da ifade ettiğimiz gibi ancak terör örgütü ve yandaşları umudu kestikten sonra yapılmış, daha erken görüşmeler eylemlerin artmasına neden olmuştur. Bu nedenle, terör örgütü ile yapılacak görüşmeler öncelikle örgütün tamamen dağıldığı ya da dağılmaya yüz tutmaya safhada yapılmalı ve devlet otoritesinin tamamen hâkim kılınmasına yönelik olmalıdır. Hâlbuki terör örgütü ve yandaşlarının ortaya çıkan niyetleri ve eylemleri bu aşamadaki görüşmelerin sadece bağımsız Kürdistan niyeti için zemin kazanmaya yönelik taktiksel bir aşama olarak görüldüğü açıktır. KCK yapılanması, örgüt elebaşısına yönelik istekler ve Anayasa'da sözde demokratik özerkliğe yönelik beklentiler terörün bitmesi ve ülke bütünlüğünün korunmasına değil, terörün ve Kürtçülüğün artık geri dönülemez, yeni bir safhaya girmesine yol açacaktır.

Unutmayalım ki, terör örgütünün en öncelikli amacı muhatap alınmak ve pazarlık yapmaktır. Terörün silahsız çözümü, siyasi ya da demokratik çözüm önerisinde bulunanlar aslında bu amaca hizmet etmektedir. Geline aşama, terörle müzakere değil mücadele zamanıdır ve bunun için de Irak'ın kuzeyinden başlayarak terörün kökü kazınmalıdır. Türk Silahlı Kuvvetleri, dünyada terörü yenmiş tek ordudur. Bunu yaparken ilk iki dönemde başarı Irak'ın kuzeyindeki örgüt yuvalarının temizlenmesi ile sağlanmıştır. Bugün terör örgütüne kalıcı bir darbe vurulamıyorsa ne yazık ki 2003 yılı sonrası dönemde Irak'ın kuzeyine yönelik operasyon yapılmasının ABD vesayetine girmesidir. İran, PJAK'a yönelik olarak, Kandil'e girip bayrak dikerken, Türk ordusunun girmesi için ABD ile yapılacak görüşmeler ve sınırlamalar söz konusudur. ABD'nin vereceği istihbarat ve teknolojik destek yolu ile Irak'ın kuzeyine yapılacak operasyonlardan terör örgütüne yönelik bitirici sonuçlar almak mümkün değildir. Öyle olsa idi ABD, yüzbinleri bulan koalisyon güçleri ve tüm teknolojik imkânları ile Irak ve Afganistan'da başarılı olurdu. Öte yandan hava harekatı ancak kara harekatı ile birlikte yapılırsa anlam taşır. Terörle mücadelede kendi gücüne dayanacaksın ve askerle orada olacaksın. Ne Barzani, ne ABD, ne de Irak Merkezi Hükümeti ya da diğer ülkeler senin teröristini yok etmez, yok etmek de istemez. Öte yandan, ABD ve Avrupa Birliği'nin sözde reform ya da demokratik açılım diye dayattığı düzenlemelerin PKK terör örgütünün istekleri ile tamamen uyduğunu, bir yandan terörün siyasi uzantılarının bir yandan yaygınlaşmasına diğer yandan terör örgütü ile mücadelede güvenlik güçlerimizin elini kolunu bağladığını unutmayalım. Özetle, son dönemde Türkiye, ABD ve AB arasındaki ilişkiler ülkemizin çıkarlarına ve özelde terörle mücadeleye yardım etmemekte, tam aksine sonuçlar doğurmaktadır.

Terörle mücadelede üçüncü büyük sorun alanı iç parametreler ile ilgilidir. 2007 yılından itibaren terörle mücadelenin TSK'nın sorumluluğundan alınması ve İçişleri Bakanlığı'na verilmesi, diğer yandan sivil-asker ilişkilerinden artan gerilim terörle mücadeleye olumsuz yansımıştır. Terör örgütü sempatizanları ile yapılan görüşmeler yanında demokratik açılım gibi uygulamaların yarattığı görüntüler güvenlik güçlerinin motivasyon kaybına, -Madem bunlar verilecekse, neden mücadele ediyoruz? çelişmesine neden olmuştur. Kürtçülük meselesinin medya ve akademik çevrelerde Kürt kimliği meselesi haline getirilmesi, öte yandan kamuoyunun terör örgütünün isteklerinin karşılanmasına hazırlandığı izlenimi de bu çelişkiyi artırmıştır. Terör örgütü ve uzantıları ile yapılan görüşmeler yanında, Barzani gibi bir şahsiyetin muhatap alınması, bölgede KCK ile ikili bir yapının ortaya çıkışı, Öcalan faktörünün yaşaması, Anayasa ile ilgili yaratılan beklentiler terörle mücadelede hem güvenlik güçleri hem de terör örgütü sempatizanları üzerinde sağlanan psikolojik üstünlüğün kaybedilmesine neden olmuştur. Öte yandan terörle mücadelede başarılı olmuş, zamanında taşın altına elini sokmuş kişilerin bugün başka nedenlerle de olsa yargılanıyor olması,

Genelkurmay Başkanı düzeyinde verilen kozmetik görüntülere rağmen terörle mücadelede özellikle ordu mensuplarını olumsuz etkilemektedir. Bu olumsuzluğa son dönemde ortaya çıkan polis-asker rekabeti varmış gibi bir görüntü de katkıda bulunmaktadır.

Bölücü terör ile mücadelede doğrular ve yeni dönem için strateji

Terörle mücadelede Ankara'nın en önemli doğrusu sorunun çözümünde gösterdiği azim ve kararlılık yanında bu yönde olabilecek ve daha önce denenmemiş tüm yöntemleri deneme cesaretidir. Başbakan Erdoğan'ın devlet mekanizması üzerinde yarattığı karizma, inandığı çözümlere verdiği destek ve inisiyatifler bugüne kadar ki yaşanan sürecin ivmesi olmuştur. Bu cesaretilik ve destek yaklaşımına bundan sonraki dönemde de ihtiyaç olacaktır. Başbakan Erdoğan'ın sık sık beyan ettiği; "Tek devlet, tek millet" ve KCK operasyonlarına gösterilen tepki karşısında yaptığı; "Evet ben devletçiyim, milliyetçiyim" açıklamaları kafa karışıklarını yok edecek çok önemli ve alkışlanacak beyanlardır. Hükümet terörün her türlü ile mücadelesine sap ile samanı karıştırmadan devam etmelidir. Bu meyanda, eski dönemlerde terörü istismar ederek kendi çıkarlarına kullanan kişiler ile mücadele ederken, herhangi kişisel bir çıkarı olmadan elini taşını altına sokmuş kişileri ayırmalı, asker ve kendisi gibi düşünmeyen aydın kesim ile yeni bir sayfa açmalıdır. Ülkede toplumsal barışın önünün açılması, bu kapsamda yargı sürecinin hızlandırılması ve kamuoyunda adil bir yargı sürecine olan inancın yükseltilmesi terörle mücadelede hükümete çok önemli katkılar sağlayacaktır.

Hükümetin terörle mücadelede doğru yaptığı şeyler arasında uluslararası konjonktürün dikkate alınması, terörün dış desteğin kesilmeye çalışılması ve amaçla ilgili taraflar üzerinde baskı oluşturulması önemlidir. Böylece terörle mücadelede uluslararası kamuoyunun nabızı kontrol edilirken, meşruiyet olgusu kaybedilmemiş, Ortadoğu'nun diğer ülkelerinde yaşanan son dönemdeki gelişmelerin etkileri tolere edilmiş, hatta inisiyatif alınmıştır. Terörle mücadelede yeni yapılanmalara gidilmiş, Terörle Mücadele Yüksek Kurulu ve Kamu Güvenliği Müsteşarlığı kurulmuştur. Terörle mücadelenin psikolojik yönüne önem verilerek medya etkin bir şekilde kullanılmış, Güneydoğu Anadolu bölgesi sık sık ziyaret edilerek özellikle Van depreminde olduğu gibi devletin şefkatli eli hissettirilmiş, bölge halkı ile bütünleşme için her fırsatın kullanılmaya çalışılmıştır. Gene bölgede Genelkurmay Başkanı ile birlikte Cumhurbaşkanı ve Başbakan'ın karakol ve güvenlik güçlerine yaptığı ziyaret ve destek mesajları olumlu yansımalar sağlamıştır. Öte yandan Türkiye sınırları içinde ikili bir devlet yapılanmasını amaçlayan KCK'nın eritilmeye çalışılması ve bu konuda gösterilen kararlılık çok önemlidir. Ankara, geçmiş dönemdeki uygulamalarından önemli dersler çıkarmış ve yeni bir strateji için önemli bir aşamadır. Öte yandan, terör örgütü ve yandaşları bir yandan eylemler ile pazarlık masasına oturmak ve daha fazlasını almak isterken, diğer yandan ABD ve Barzani ile askerimizin örgütün yatağı olan Irak'ın kuzeyine girmemesi için oyalama sürecindedir.

Gelinen aşama terörle mücadelede yeni bir dönem ve bu döneme uygun yeni bir strateji belirleme ve uygulama dönemidir. Hükümetin yeni stratejiye ilişkin ilk belirlemeleri bir yandan terör örgütü yandaşları ile görüşmelere devam etme yönünde gibi gözükmektedir ki, bizce yukarıda nedenlerini açıkladığımız gibi bu denenmiş ve başarısız olmuş bir yaklaşımdır. İçinde bulunduğumuz resim bazılarının kamuoyuna yansıtmaya çalıştığı gibi ateşkes ve görüşme ya da çatışma seçenekleri değil, terörle mücadelede kafamızı kuma gömmemek, gerçekçi olmak, azim ve kararlılıkla mücadeleye devam etmektir. Bu meyanda askeri ve siyasi yönleri ile iki ayaklı strateji gereklidir; askeri olarak PKK'nın belinin bir kez daha kırılması ve siyasi alanda terör örgütü uzantılarının umut olmaktan çıkarılması ilk aşamadır. Ancak bundan sonra örgütün tamamen ortadan kaldırılması ve bölgede terörü besleyen siyasi, ekonomik ve sosyo-kültürel sorunların giderilmesi yönünde sonuç alıcı tedbirler alınabilir. Örgütün ve siyasi uzantılarının bertaraf edilmesi neticesi devlet otoritesi ve hukuk düzeninin yerine oturtulması ile psikolojik eşik aşılanacaktır. Hükümet son dönemde

KCK operasyonları ile siyasi alanda önemli bir adım atmıştır. Askeri alanda başarı ise Irak'ın kuzeyinden başlayacak bir temizlik harekâtı ile başlamalıdır. Irak'ın kuzeyinde PKK yuvalarının tekrar ortaya çıkmaması için bölgede tam bir dönüşüm sağlanana kadar geçici bir işgal ve dönüşüm süreci öngörülmelidir. Irak'ın kuzeyinde merkezi hükümetin tam kontrolünü sağlayacak böyle bir dönüşüm için ABD ve Irak Merkezi Hükümeti ile işbirliği yapmanın tam zamanıdır. Öte yandan, güvenlik güçlerinin zorlayıcı imkânlarının geliştirilmesi, terörle mücadelede hukuksal altyapı geliştirilmelidir. Terörle mücadelede yeni zorlayıcı yöntemler arasında Özel Askeri Şirketlerin kurulması düşünülmelidir.

Sonuç

Terör milli bir meseledir, içinde bulunduğumuz konjonktürde bölücü terör Türkiye'nin en öncelikli ve önemli sorundur, en çok bölgedeki vatandaşlarımıza zarar vermektedir. Yapılması gereken öncelikle devlet otoritesinin ve hukukun üstünlüğünün sarsılmaz bir şekilde kurulması, sonra terörü besleyen nedenlerin ortadan kaldırılmasıdır. Bu yönde öncelikle siyasi alanda terör örgütünün siyasi uzantılarının önünün kesilmesi, örgüt elebaşısı, BDP, KCK, yurt dışı bağlantıların söndürülmesi yanında, ABD ve AB ile çarpık ilişkilerin düzeltilmesi gereklidir. Sorunun ideolojik yanı Kürt kimliği değil, Kürtçülük faaliyetleridir ve bunu yapanlara siyasi alanda da uygun ortam sağlanmamalıdır. Türkiye'nin terör sorunu ETA ve IRA gibi işgalci bir ülkenin federal çözüm arayışı ile ilgili değildir. Terör örgütü ve yandaşlarının istekleri kabul edilebilir ve kültürel haklar ile sınırlı değildir. Türkler ve Kürtler, aynı ırka, tarihe, kültüre, dine ve dile sahip bölünmez bir millettir. Terörle mücadeleyi günlük siyasi polemik meselesi olmaktan çıkaralım, doğru olanları destekleyelim. Terörle mücadele devam ederken, terör örgütü silah bırakmamışken, bir yandan müzakereye gitmek doğru değildir. Terör örgütünün belinin kırılmasına Irak'ın kuzeyinden başlanmalıdır ancak uzun vadeli bir çözüm için bölgede ekonomik ve sosyo-kültürel konularda bir dönüşüm gereklidir. Güvenliğin sağlanması, bu alanlarda uygulanacak iyileştirici politikalara zemin hazırlayacaktır.